

Arkeologi i Resteröds socken

Arkeologisk förundersökning och utredning
Hög 1:1 m.fl.
Resteröds socken, Uddevalla kommun
Philip Blomqvist och Robin Eriksson
Kulturmiljö, Förvaltningen för kulturutveckling
KU Arkeologisk rapport 2021:40

Arkeologi i Resteröds socken

Arkeologisk förundersökning och utredning
Hog 1:1 m.fl.
Resteröds socken, Uddevalla kommun
Philip Blomqvist och Robin Eriksson
Kulturmiljö, Förvaltningen för kulturutveckling
KU Arkeologisk rapport 2021:40

Författare Philip Blomqvist och Robin Eriksson

Grafisk för, layout och teknisk redigering Gabriella Kalmar

Omslagsbild Fotot visar närbild av stengårdsgård. Foto taget av Mats Hellgren.

Förvaltningen för kulturutveckling

Vänerparken 13

462 35 Vänersborg

tel. 010-441 42 00

<http://vgregion.se/kulturutveckling>

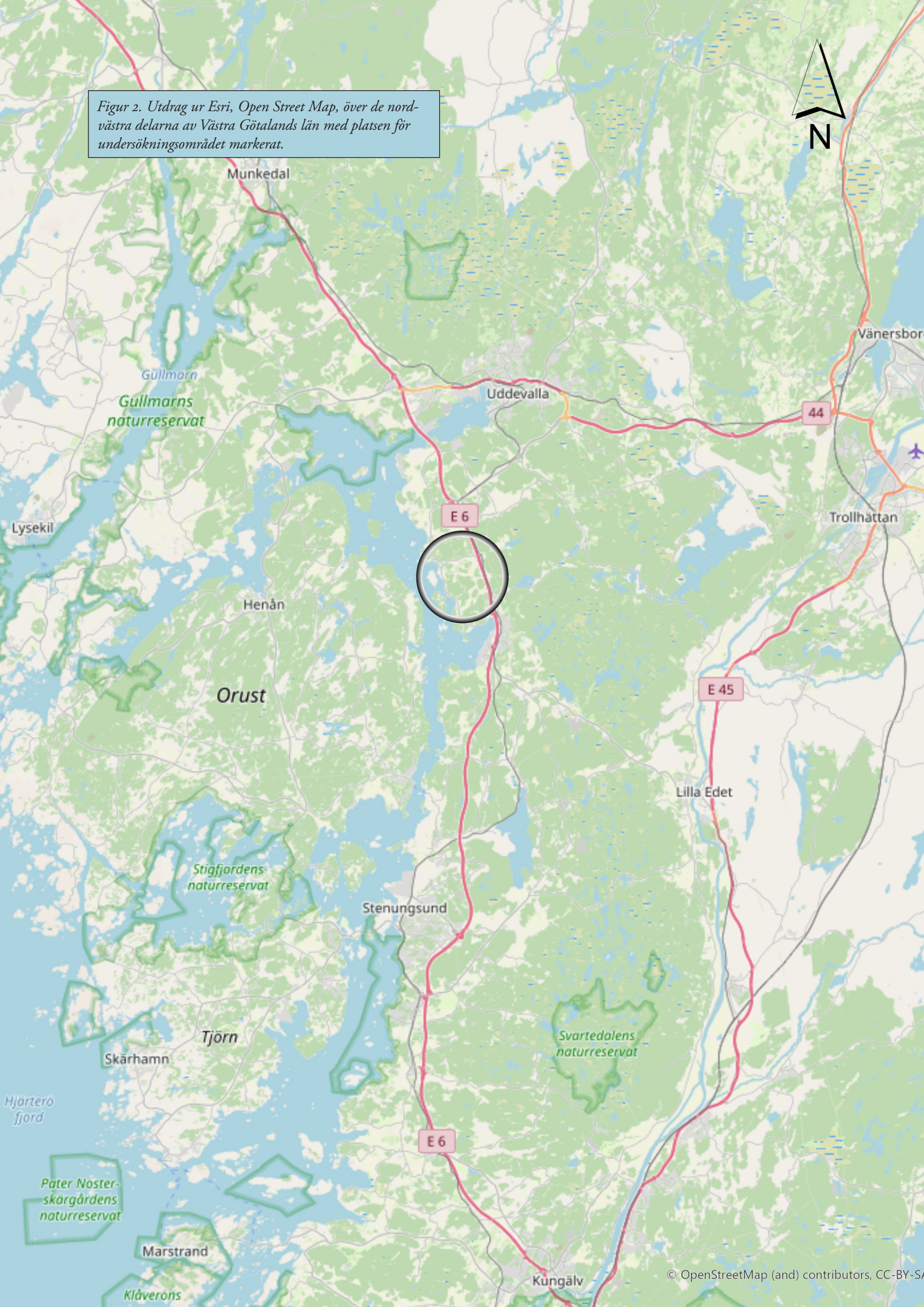
Innehåll

Sammanfattning.....	8
Inledning.....	8
Syfte och metod.....	9
Landskap och fornlämningar.....	9
Arkiv- och kartstudier.....	9
Resultat.....	9
Fynd.....	9
Husgrunder.....	12
Gårdsgårdar.....	12
Åtgärdsförslag och resultat i förhållande till undersökningsplanen.....	12
Litteratur.....	15
Otryckta källor.....	15
Tekniska och administrativa uppgifter.....	16
Bilagor.....	17

Figur 1. Utdrag ur Esri, National Geographic world map, över Västra Götalands län med platsen för undersökningen markerad.

Figur 2. Utdrag ur Esri, Open Street Map, över de nordvästra delarna av Västra Götalands län med platsen för undersökningsområdet markerat.

Figur 3. En avverkad korridor genom undersökningsområdet. Foto Mats Hellgren.

Sammanfattning

Förvaltningen för kulturutveckling har genomfört en förundersökning i avgränsande syfte av stenåldersboplatser L1968:4920. Samtidigt genomfördes en utredning inom anvisat område. Eftersom platsen för boplatslämningen var bevuxen med tät sly avverkades förundersökningsområdet helt innan schaktningen kunde påbörjas.

Förundersökningen resulterade i att boplatser L1968:4920 kunde avgränsas till en yta strax väster om den väg som löper genom området, på den sydöstra sluttningen av ett bergsparti. Den bedömdes vara 25 x 25 meter stor baserat på topografin och förekomst av ett trettiotal avslag av flinta som påträffades vid handrensning i schakten. Fynden återdeponerades och inga anläggningar kunde konstateras.

Vid utredningen upptogs 107 schakt med en sammanlagd yta av drygt 800 kvadratmeter. Dessa placerades inom topografiskt fördelaktiga områden efter okulär besiktning. Skogen fick avverkas inom berörda områden för att få tillgång till ytorna med en larvgående grävmaskin. Områdena avverkades i korridorer som skar igenom den täta sly som utgjorde merparten av platsens vegetation. Endast enstaka avslag av flinta

påträffades i några schakt, förövrigt kunde inga lämningar efter förhistorisk aktivitet konstateras. Flera stengårdsgårdar finns inom området, de flesta utgör aktiva gränser. Två av dem markerar en skiftesgräns som finns dokumenterad på en karta från 1806. I den norra delen av området fanns två husgrunder och en jordkällare (tillkomst efter 1850) och i västra delen fanns grunden efter en ladugård (tillkomst efter 1850). I närheten av denna låg en byggnad i form av en intakt smedja som finns markerad på ekonomiska kartan 1930.

Inledning

I juli och augusti 2021 utförde Förvaltningen för kulturutveckling inom Västra Götalandsregionen en kombinerad arkeologisk utredning och förundersökning i avgränsande syfte av fornlämning L1968:4920. Undersökningarna skedde inom fastigheterna Hog 1:1 samt Resteröds-Strand 2:6, 2:35 och s:2, i Resteröd socken i Uddevalla kommun. Anledningen var planerad byggnation av flera villor, förskola och ett par flervåningshus inom fastigheterna.

Projektet utfördes med tillstånd av länsstyrelsen i

Västra Götalands län (diarienummer: 431-13985-2021). Projekt- och fältarbetsledare var Johanna Lega. Deltog gjorde också Mats Hellgren. Rapporten har sammanställts av Philip Blomqvist och kart- och arkivstudierna har utförts av Robin Eriksson, samtliga vid Förvaltningen för Kulturutveckling.

Syfte och metod

Syftet med förundersökningen var att avgränsa fornlämning LI968:4920. Syftet med utredningen var att klargöra huruvida det fanns förekomst av okända fornlämningar inom undersökningsområdet samt att avgränsa de som uppkom.

Undersökningens resultat dokumenterades fortlöpande under arbetets gång med hjälp av GPS med RTK-korrektion samt med programvaran Arkeo i en digital ritplatta.

Fynd av flinta från förundersökningen återdepoterades.

Landskap och fornlämningar

Området består till största delen av tätbevuxen skog i kuperad terräng, en vallodling bryter skogsområdet i undersökningsområdets centrala del. Vegetationen i området domineras av tätbevuxen sly och mindre träd. Mindre vägar passerar genom områdets västra och centrala delar. Jordarterna består av sandig morän, postglacial sand och berg. I närområdet finns flera stenåldersboplatser (LI968:4863, LI968:4295) och gårdstomter (LI968:3852, LI968:4439) registrerade.

Arkiv- och kartstudier

Hog är namnet på fastigheten som utgör undersökningsområdets norra del. Det förekommer så tidigt som 1388 då det benämns i Biskop Eysteins jordebok. Det etymologiska ursprunget härrör från samma ursprung som dagens ord höjd och hög. Även socken-namnet Resteröd benämns skriftligt för första gången i samma urkund. Namnet strand som utgör de centrala och södra delarna av området, idag uppdelat över flera fastigheter, uppträder för första gången i Diplomatarium Norvegicum från 1526. Namnet syftar till områdets kustnära läge (1951).

Den äldsta kartan med tydlig översikt över området är från 1694. Då utgörs området av utmarker i utkanterna av hemmanen Hog och Strand. År 1806 delas utmarkerna till strand upp och marken i de båda hem-

manen brukas av fyra olika bönder. Marken utgörs av åker, slättmark och skog som skiftas upp bland brukarna. Lämningar av två stengårdsgårdar som finns markerade som skiftesgräns på 1806 års karta finns ännu bevarade inom området. Utredningsområdet ligger där de olika skiftena möts och alla kategorier av mark finns representerat inom området. År 1828 sker ytterligare en uppdelning av marken. På 1930-talets ekonomiska karta finns både uppodlad åkermark och flera byggnader representerade inom undersökningsområdet.

Resultat

Vid undersökningen av LI968:4920 avverkades hela ytan för undersökningen varefter det grävdes sju stycken schakt med hjälp av en larvgående grävmaskin. Undersökningen resulterade i att en avgränsning av boplatsen kunde göras, ett trettio-tal flintavslag påträffades men inga anläggningar kunde konstateras. En bedömning om boplatsens avgränsning gjordes efter schaktning i kombination med de topografiska förutsättningarna på platsen.

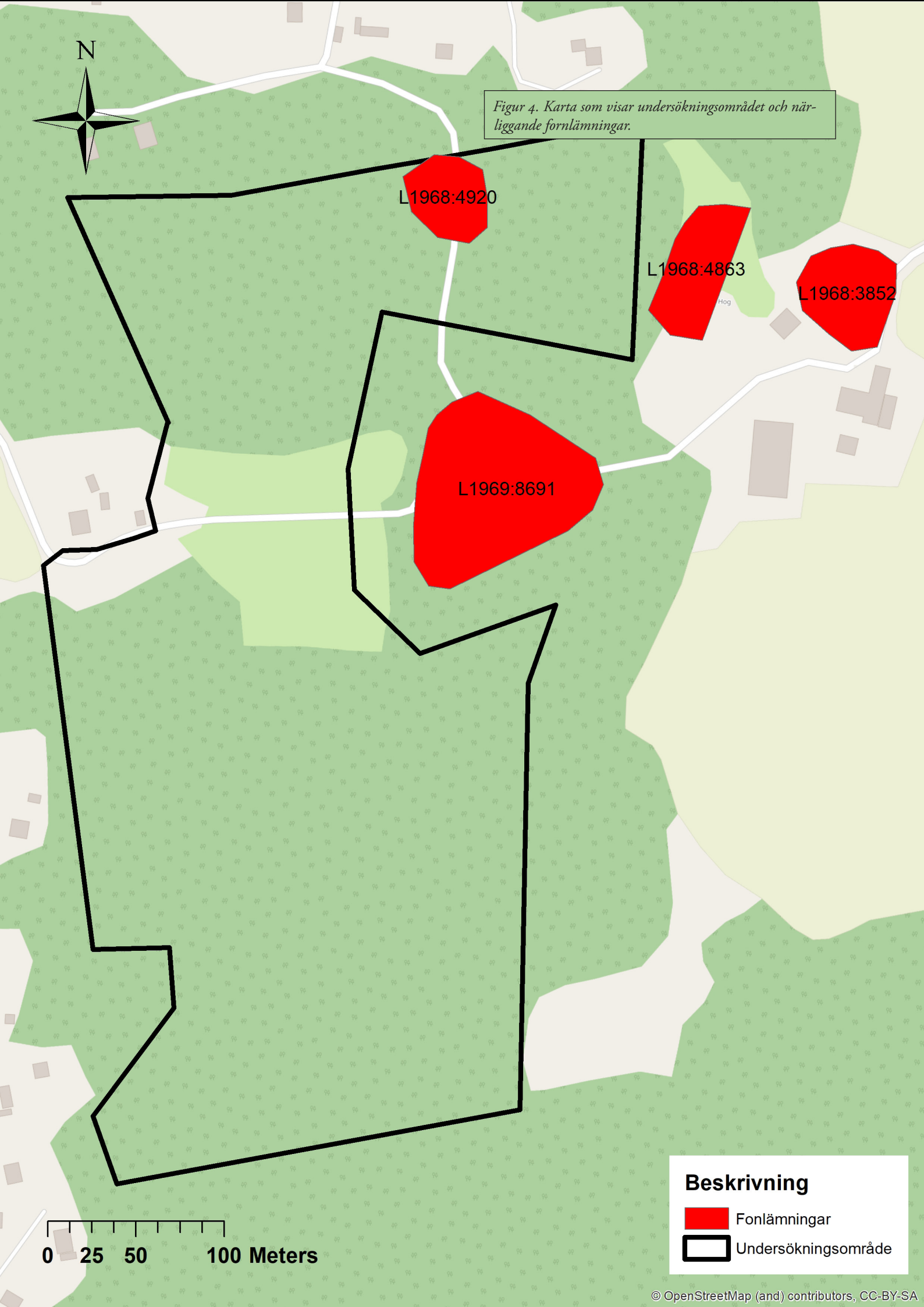
Boplatsen ligger i sydöstlig sluttning i ett sadelläge cirka 35 meter över havet. Arean på boplatsen utgör cirka 500 kvadratmeter och inga anläggningar påträffades vid undersökningen. Förundersökningens syfte var att avgränsa boplatsen varför inte någon djupare undersökning vidtogs. Boplatsens datering och funktion är därför okänd.

Inom utredningsområdet grävdes 107 schakt. Placeringen av schakten avgjordes efter okulär besiktning och korridorer avverkades genom den tätbevuxna slyn för att gräva schakt inom topografiskt intressanta områden. Förutom enstaka fynd av flinta i sju av de 107 grävda schakten påträffades inget med förhistoriskt ursprung.

Av övrigt antikvariskt intresse påträffades emellertid ett flertal gårdsgårdar och byggnadslämningar. Två av gårdsgårdarna i områdets västra del utgör ej aktiva gränsdragningar och kan dateras från 1806 eller tidigare. Vidare påträffades ett antal huslämningar med härkomst efter 1850, däribland två husgrunder och en jordkällare i områdets norra del samt grunden efter en ladugård i områdets västra del.

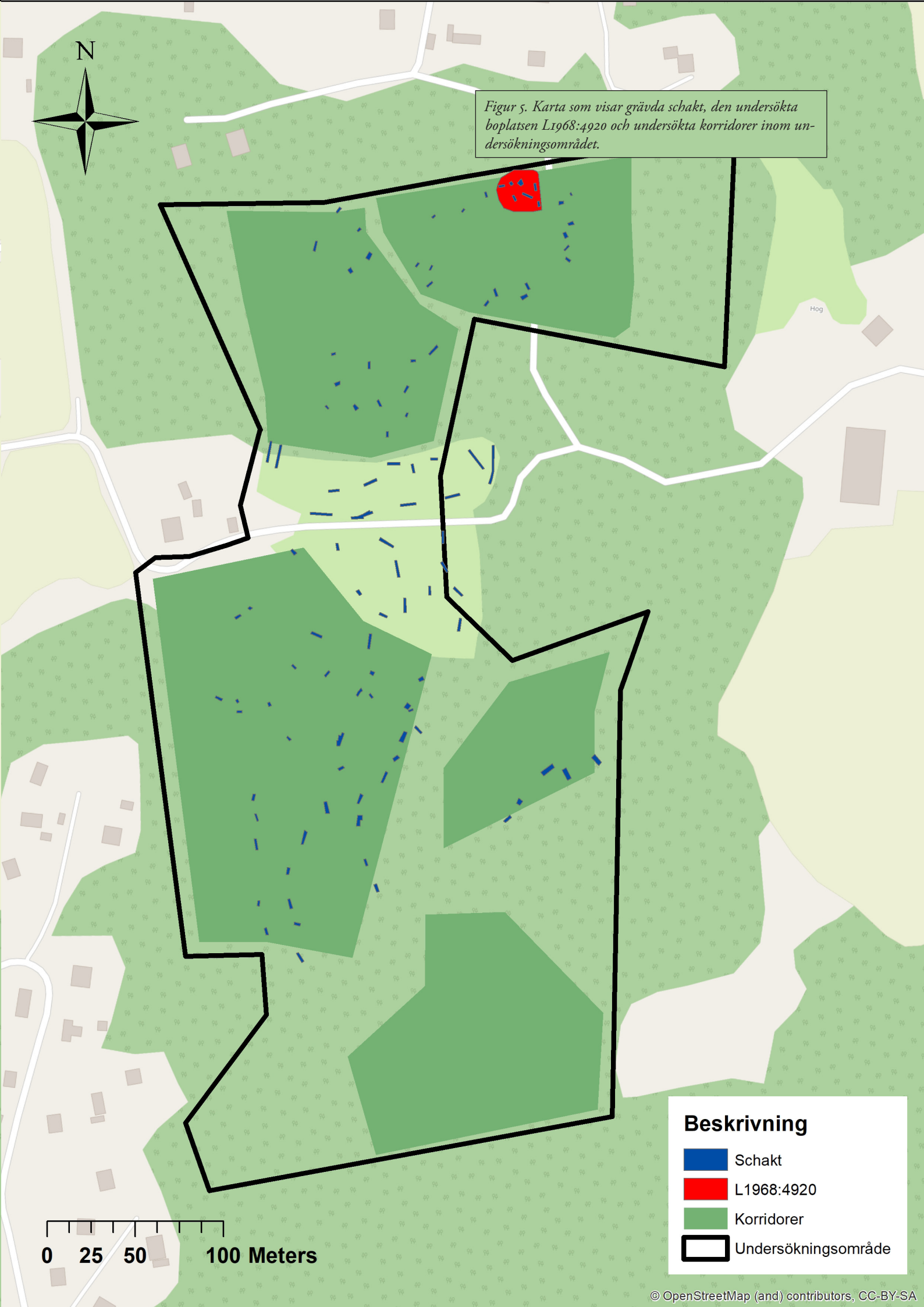
Fynd

Fyndmaterialet inom fornlämningsområdet består helt och hållet av flinta. Inga artefakter har kunnat identifieras och fynden faller inom kategorierna avslag och övrig flinta. Inom utredningsområdet har endast enstaka

Figur 5. Karta som visar grävda schakt, den undersökta boplatsen L1968:4920 och undersökta korridorer inom undersökningsområdet.

Beskrivning

- Schakt
- L1968:4920
- Korridorer
- Undersökningsområde

0 25 50 100 Meters

Figur 6. Gärdsgård L1269 med datering 1806 eller tidigare. Foto Mats Hellgren.

fynd av flintavslag gjorts i sju av de 107 grävda schakten. Fynden var av en mycket generell karaktär (avslag och övrig flinta) och det går därför inte att göra en typologisk datering.

Husgrunder

Inom utredningsområdet påträffades två husgrunder, en grund efter en ladugård och en jordkällare. Vidare ingår dessutom en ladugård på 1930 års ekonomiska karta över området. Ingen av huslämningarna är skyddade av kulturmiljölagen (1988:950) eftersom det kan antas att samtliga byggnader har tillkommit efter 1850.

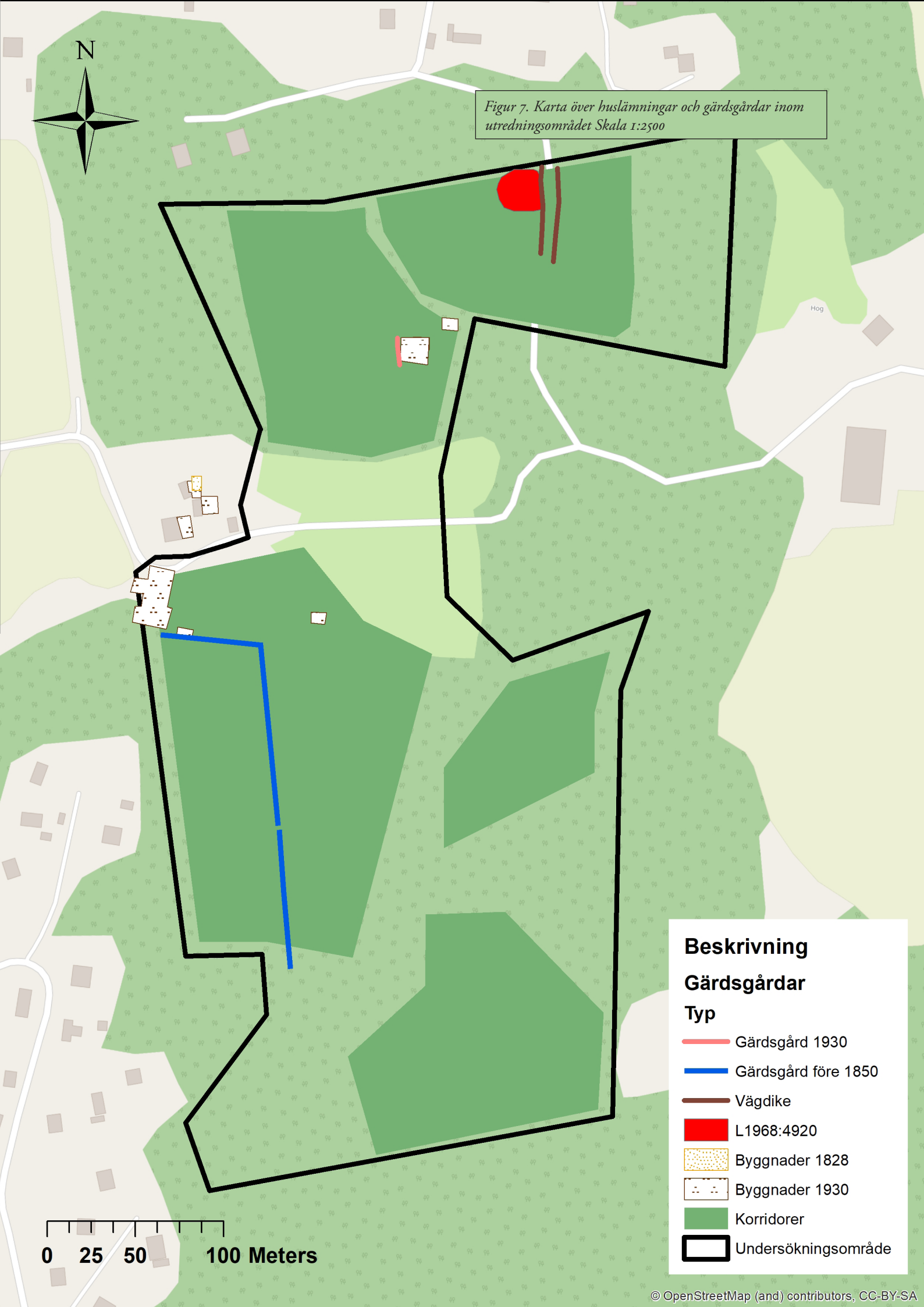
Gärdsgårdar

Inom utredningsområdet finns ett antal stengärdsgårdar bevarade, de flesta av dem går att knyta till ägor som varit aktiva under modern tid och omfattas därför inte av fornminnesskydd men två av gårdsgårdarna utgör inte någon i närliggande tid aktiv gränsdragning. Dessa två gårdsgårdar ligger i västra delen av området och finns med på en karta över området från 1806 (se

figur 7). De aktuella objekten består av enkla stenmurar i två till tre lager och mäter cirka 0,5–0,6 meter i bredd och 0,8–1 meter i höjd. Gärdsgårdarna skall betraktas som övrig kulturhistorisk lämning.

Åtgärdsförslag och resultat i förhållande till undersökningsplanen

Förvaltningen för kulturutveckling bedömer att stensåldersboplatsen L1968:4920 kvarligger och att ytterligare arkeologiska insatser är nödvändiga vid fortsatt exploatering i anslutning till den. Två av gårdsgårdarna bedöms vara Övrig kulturhistorisk lämning, men hänsyn bör tas till samtliga gårdsgårdar för att inte skada kulturmiljön.

Figur 8. Bearbetad och rektifierad storskiftes-karta över Strands utmark från 1806.

Strands

Öfverhagens och Rönnebo ägor

Hogs

Hog

ägor

möber

pi den

1172 ft.

dan

1:4000

Undersökningsområde

STRAND
Västergården
ÖFVER
BOHUS LÄN
ad och Rectoröds Sockn
åttänd året 1806 af
Nils A. Thysberg
Renoverad året 1816 af
Olof Tegnberg

Litteratur

Ortnamnen i Göteborgs och Bohus län 11 Ortnamnen i Inlands Fräkne härad. (1951). Göteborg: Dialekt- och ortnamnsarkivet

Otryckta källor

FMIS, Riksantikvarieämbetets digitala fornminnesinformationssystem

GSD-fastighetskartan, Lantmäteriet

Historiska kartor, Lantmäteriet

Tekniska och administrativa uppgifter

Lst dnr: 43I-13985-2021

Förvaltningen för kulturutveckling dnr: KU 2021-00604

Förvaltningen för kulturutveckling projekt nr: 14695

Län: Västra Götalands län

Landskap: Västergötland

Kommun: Uddevalla

Socken: Resteröd

Fastighet: Hog 1:1 m.fl.

Koordinatsystem: Sweref 99 TM

Ansvarig institution: Förvaltningen för kulturutveckling,
Västra Götalandsregionen

Projektledare: Johanna Lega

Fältpersonal: Johanna Lega, Mats Hellgren

Fältarbetstid: 56 timmar

Arkiv: Förvaltningen för kulturutveckling,
diarium

Bilagor

Bilaga 1. *Schaktlista*

Bilaga 2. *Anläggningar*

Bilaga 1. *Schaktlista*

ID	Längd×bredd, m, m	Matjordsdjup	Alvmaterial	Kommentar
S1000	5,0×1,3	0,10	Sand	1 flintavslag
S1004	4,0×2	0,10	Sand	
S1008	3,0×1,3	0,2	Sand	Blockrikt
S1012	4,0×1,3	0,1	Sand	2 flintavslag
S1018	4,0×1,3	0,20	Sand	Blockigt
S1022	4,0×1,5	0,15	Sand	Blockigt
S1026	3,0×1,3	0,15	Sand	Blockigt
S1030	2,0×1,3	0,10	Berg	Blöt svacka
S1034	2,0×1,3	0,05	Berg	Berg under förna
S1038	4,0×1,3	0,15	Berg, Sand	Blockigt
S1042	4,0×1,3	0,15	Sand	
S1046	4,0×1,3	0,1	Sand	
S1050	6,0×1,3	0,1	Sand	20-tal flintavslag
S1054	3,0×1,3	0,1	Berg	
S1058	4,0×2,0	0,1	Sand	
S1062	4,0×1,3	0,10	Sand	10-tal flintavslag
S1066	3,0×1,3	0,10	Sand	1 flintavslag
S1070	2,0×2,0	0,10	Sand	
S1074	2,0×1,3	0,10	Sand	
S1087	4,0×2,0	0,15	Sand	
S1091	4,0×2,0	0,15	Sand	
S1107	4,0×1,3	0,15	Sand	
S1111	3,0×1,3	Störning	Sand	
S1115	3,0×2,0	0,15	Sand, Silt	
S1119	2,0×1,3	0,10	Berg	
S1123	4,0×2,0	0,10	Sand, Silt	
S1127	2,0×1,3	0,10	Berg	
S1131	12,0×1,3	0,25	Sand	
S1135	10,0×1,3	0,25	Sand	
S1139	7,0×1,3	0,30	Sand	
S1143	8,0×1,3	0,30	Sand	
S1147	6,0×1,3	0,30	Sand	
S1151	4,0×1,3	0,20	Berg	
S1155	12,0×1,3	0,25	Sand, Silt	
S1159	21,0×1,3	0,25	Grus, Sand	3 flintavslag
S1167	9,0×1,3	0,20	Sand	
S1171	8,0×1,3	0,30	Sand	
S1175	12,0×2,0–1,3	0,25	Sand	
S1185	10,0×1,3	0,30	Sand	

ID	Längd×bredd, m, m	Matjordsdjup	Alvmaterial	Kommentar
S1189	4,0×1,3	0,20	Lera	
S1193	3,0×1,3	0,30	Sand	
S1197	4,0×1,3	0,30	Sand	
S1201	8,0×1,3	0,25	Sand	
S1205	7,0×1,3	0,25	Sand	
S1209	7,0×1,3	0,25	Sand	
S1213	7,0×1,3	0,20	Sand	
S1217	6,0×1,3	0,20	Sand	
S1221	6,0×1,3	0,25	Sand	Täckdike
S1225	6,0×1,3	0,20	Sand	
S1229	5,0×1,3	0,30	Sand	
S1233	4,0×2,0	0,10	Silt	
S1237	4,0×3,0	0,15	Sand	
S1241	3,0×1,3	0,10	Sand	
S1245	7,0×2,0	0,06	Sand	
S1249	7,0×1,3	0,06	Sand	
S1253	5,0×1,3	0,06	Sand	
S1259	4,0×1,3	0,06	Sand	
S1263	3,0×2,0	0,20	Sand	
S1272	7,0×1,3	0,1	Berg, Sand	
S1276	4,0×1,3	0,1	Berg	
S1280	10,0×1,3	0,2	Sand, Silt	
S1284	4,0×3,0	0,20	Sand	
S1289	6,0×2,0	0,06	Grus, Sand	
S1293	6×2,5	0,06	Grus, Sand	
S1301	4,0×3,0	0,10	Sand	
S1305	6,0×1,3	0,15	Silt, Lera	
S1309	4,0×1,3	0,08	Silt, Lera	
S1313	8,0×2,0	0,06	Sand	
S1319	5,0×2,0	0,08	Silt	
S1325	6,0×1,3	0,15	Silt	
S1329	6,0×1,3	0,15	Silt	
S1334	5,0×1,3	0,06	Silt	
S1338	8,0×2,0	0,06	Grus, Sand, Silt	
S1344	6,0×1,3	0,06	Sand	
S1348	3,0×1,3	0,06	Sand	
S1352	8,0×1,3×2,5	0,06	Sand	
S1360	9,0×1,3	0,15	Sand	
S1364	5,0×1,3	0,15	Sand	

ID	Längd×bredd, m, m	Matjordsdjup	Alvmaterial	Kommentar
S1368	8,0×1,3	0,15	Sand	
S1372	6,0×1,3	0,20	Silt	
S1376	5,0×1,3	0,20	Sand	
S1380	6,0×1,3	0,15	Grus, Sand	
S1384	4,0×1,3	0,15	Sand	
S1388	5,0×1,3	0,15	Sand	
S1394	4,0×1,3	0,15	Sand	
S1398	4,0×1,3	0,10	Berg	
S1402	3,0×1,3	0,06	Berg	
S1406	3,0×1,3	0,06	Berg, Sand	
S1410	6,0×1,3	0,10	Berg, Sand	
S1414	3,0×1,3	0,06	Silt	
S1418	4,0×2,0	0,10	Sand	Ett stycke slagen flinta
S1422	5,0×1,3	0,15	Berg, Silt	
S1426	4,0×2,0	0,15	Lera	
S1430	4,0×1,3	0,15	Sand	Blockigt
S1434	6,0×1,3	0,15	Sand, Silt	I bit slagen flinta
S1438	5,0×1,3	0,20	Sand, Silt	
S1442	7,0×1,3	0,10	Sand, Silt	1 flintavslag
S1450	4,0×1,3	0,06	Berg, Sand	
S1454	4,0×2,0	0,15	Sand	1 flintavslag
S1458	2,0×1,3	0,15	Silt	Blockigt
S1462	4,0×2,0	0,15	Grus, Sand	
S1468	8,0×1,3	0,20	Silt	Skärvor av fajans från huset.
S1472	4,0×2,0	0,20	Sand	
S1476	5,0×1,3	0,20	Grus, Silt	
S1480	3,0×1,3	0,06	Berg	
S1484	5,0×1,3	0,2	Sand	

Bilaga 2. Anläggningar

ID	Typ	Övrig anläggningstyp	Beskrivning	Längd, m	Bredd, m	Djup, m	Form	Foton		Kommentar	Signatur	Skapad
A-1016		Husgrund	Husgrund, 6x4 m Ö-V, bestående av stenblock sammanfogade med murbruk på södra sidan av huset samt enstaka stenar i grunden på västra gaveln. Fyllning av tegel från murstock samt taktegel. Skadad, finns på ekonomisk karta 1960.	6,0	4,0	0,4		Foton/A-1016.jpg			JL	2021-08-19 10:28:01
A-1017	Övrig...	Jordkällare	Jordkällare, 6x5 m N-S med ursprungligen kallmurad vägg av stenblock. I öppningen har cement påfört i ett senare skede. Taket är borta och har ersatts med presenning. Invändigt är jordkällaren 2,5x1,5 m stor och gaveln högsta punkt 1,3 m.	6,0	5,0	1,3	Oval	Foton/A-1017.jpg			JL	2021-08-19 10:33:12
A-1267	Övrig...	Husgrund	Kallmurad, upp till 0,7 m hög	6,0	3,0							2021-08-23 09:27:08
A-1268	Övrig...	Husgrund		30,0	20,0					Ingenrasad, flera inre murar. Tegelkross, betong, delvis kallmurad på insidan		2021-08-23 09:30:43
A-1446	Övrig...	Husgrund	Kallmurad husgrund 8x4 m Ö-V, 0,4 m h. Kallmurad med spisröse. Förekomst av tak och murtegel.	8,0	4,0	0,5		Foton/A-1446.jpg	Foton/A-1446 (1).jpg		JL	2021-08-24 13:31:51
L1269	Övrig...	Stengårdsgård	Enkel kallmurad stenmur 1 m h, 0,6 m bred med upp till 6 lager sten. Avslutas med öppning och fästen för grind i väster, intill ladugård från 1930-tal. I västra delen är en husgrund lagd intill muren.		0,6	1,0		Foton/L1269.jpg	Foton/L1269 (1).jpg		JL	2021-08-23 09:44:34
L1323	Övrig...	Stengårdsgård	Enkel stenmur i 2-3 lager, ca 0,8 m h och 0,5 m bred. Delvis raserad. Ej aktiv gräns, finns på kartmaterial från 1820-talet.		0,5	0,8		Foton/L1323.jpg			JL	2021-08-23 13:51:15
L1447	Övrig...	Gårdsgård	Stenmur som ligger i kanten av äldre åker/trädgård. 0,5 m h, 0,5 m b, N-S riktning.		0,5	0,5					JL	2021-08-24 13:38:09

